

**КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича»
Житомирської обласної ради
Науково-методичний відділ**

Трансформація діяльності бібліотек Житомирщини в умовах воєнного стану: нові реалії та потреби

*(з досвіду роботи бібліотечних
установ області під час війни, ч.2)*

Трансформація діяльності бібліотек Житомирщини в умовах воєнного стану: нові реалії та потреби / з досвіду роботи бібліотечних установ області під час війни, ч.2 (за матеріалами Zoom-конференції «Бібліотеки Житомирщини: реалії воєнного сьогодення»). - ЖОУНБ ім. О. Ольжича, наук.-метод. відділ; уклад. О. В. Костюченко; ред. вип. Г. Й. Врублевська. – Житомир, 2025. – 36 с.

«Бібліотека – осередок життя і притулок спокою» (робота бібліотек Іршанської громади в умовах війни)

Від початку повномасштабного вторгнення в Україну російських військ

бібліотеки громади намагалися бути максимально потрібними, корисними та доступними для населення. Виклики воєнного часу наповнили роботу бібліотек новими сенсами.

З перших днів вторгнення ворога бібліотекарі Іршанської громади використовують свої знання, вміння і допомагають захисникам і цивільному населенню. Нашими головними професійними та життєвими пріоритетами стали розкриття фейкової інформації, ворожої дезінформації, роз'ясненням населенню, як вести себе під час повітряної тривоги. Бібліотекарі Іршанської публічної бібліотеки долучились до громадської ініціативи «Маскувальна сітка для ЗСУ». Тривалий час бібліотекарі разом із волонтерами в'язали маскувальні сітки, займалися побутом влаштування переселенців, готували гарячі напої для всіх в'язальниць, збирали продукти і кошти для ЗСУ.

Користувачі Шершнівської бібліотеки-філії для

наших захисників
постійно
виготовляють
окопні
свічки, в'яжуть

шкарпетки, готують продуктові набори.

На щастя, економічна ситуація склалась так, що всі бібліотекарі працювали і працюють в штатному режимі, без вимушених простоїв.

Під час воєнного стану бібліотеки залишаються місцем зустрічі не тільки з книгою, але й з людьми, осередком відпочинку, дозвілля.

Найбільше ми пишаємось нашими користувачами. Їх запити, інтереси завжди були, є і будуть в центрі уваги роботи бібліотекарів.

Культурно-просвітницька діяльність бібліотек була насиченою та різноманітною. Серед пріоритетних завдань бібліотек були як традиційні, так і нові, викликані війною: залучення користувачів до бібліотеки, популяризація української книги і читання серед молоді, соціально-психологічна підтримка підлітків та молоді в умовах війни, у тому числі категорії ВПО, робота з поповненням та актуалізацією бібліотечного фонду. Протягом воєнного стану бібліотеки громади працювали за такими основними напрямками:

- Сприяння реалізації державної політики в умовах воєнного стану.

Мета: формування особистості з високим рівнем культури національної свідомості, активної громадянської позиції.

- Пропаганда літератури з національно-патріотичного виховання.
- Місія бібліотек полягає у висвітленні правдивої інформації про російсько-українську війну.
- За допомогою книги розкривали силу і героїзм наших ЗСУ, волонтерів, брали участь у Всеукраїнській програмі ментального здоров'я.

Тривалий час бібліотеки живуть й працюють в умовах довготривалих повітряних тривог, відключень світла, але з турботою про духовну стійкість та

безпеку своїх користувачів. Так, щороку завдяки адміністрації селищної ради,

депутатського корпусу для бібліотек громади було виділено кошти в сумі 100 тис. грн. на придбання україномовної літератури. 2025 рік також порадує наших користувачів новою україномовною літературою, виділено кошти в сумі 100 тис. гривень.

Творчі заходи бібліотеки. Заходи з популяризації літератури.

За допомогою різноманітних форм і методів бібліотечної роботи зусилля бібліотекарів були спрямовані на виховання громадянина-патріота України, готового відстояти велич української нації, її державну символіку, мову. Є в історії України дати, які не повинні канути в забуття, не повинні повторюватись, не мають права замовчуватись.

Однією з таких дат є День Соборності України. У форматі цього свята в бібліотеках громади проведено цикл заходів.

Історичний екскурс «Соборності славетна мить, що поєднала Україну».

Бібліотекарі підготували презентацію, яка на мить занурила

присутніх в минуле нашої країни, від перших років боротьби за соборність і незалежність українського народу, і до сьогодення. Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять загиблих Героїв громади, які поклали своє життя на вівтар боротьби за соборну Україну з російським агресором.

В форматі свята
Дня Соборності
України в
Іршанській ПБ
презентовано
виставку-

інсталяцію «Ланцюг єдності – дорога правди та болю», де представлено книги, які розкривають історичні події боротьби українського народу за єдність, свободу від 1917р. і до нині. Інсталяція має вигляд замкнутого кола, в яке об'єдналися книги і символізують єдність України. Символічним елементом воз'єднання в інсталяції виставки стали долоньки жовто-блакитного кольору,

що нібито прагнуть запросити взятися за руки і об'єднатися весь український народ, які виготовили діти на майстер-класі «Долоньки єднання».

«Моя Україна: Соборна! Вільна! Сильна!» (кн. вист.) – Меленівська б-ф;

«Соборна. Єдина. Неділима» (кн. вист.) – Добринська б-ф;

«Як сонце на небі, так єдина Україна на землі» (кн. вист.) – Шершнівська б-ф;

«На шляху до соборності України» (патріот.год.) – Ковалівська б-ф;

«Під синьо-жовтим прапором свободи з'єднаємо великий наш народ» (урок-єднання) – Стариківська б-ф.

З метою вшанування подвигу учасників Революції Гідності, увінчення громадянської і національної відданості, сили і духу стійкості громадян та з нагоди Дня Героїв Небесної Сотні в бібліотеках громади проведено ряд заходів.

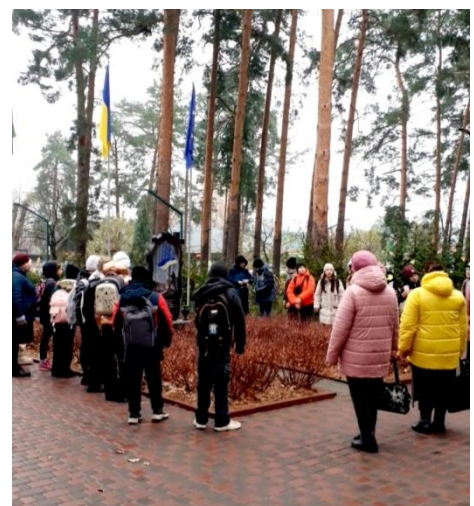
21 листопада ми відзначаємо День Гідності та Свободи. Революція Гідності сколихнула країну хвилею нечуваного патріотизму і мужності. В Іршанській ПБ цій знаковій події приурочено годину безсмертя «Революція Гідності: сторінки мужності і слави». Учасники заходу – учні 6-Б класу (кл.керівник Чайківська

Л.В.) Бібліотекарі ознайомили юних користувачів з листопадєвими подіями 2013року. Декламували вірші, приурочені до цієї дати. Хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих героїв

революції. Після закінчення заходу учасники поклали квіти до пам'ятника Героїв Небесної Сотні.

Патріотичний екскурс «Уже ніхто не знищить Україну в тобі, в мені і в кожному із нас».

До річниці вторгнення РФ на територію України Іршанська ПБ презентувала фотогалерею «Герої незламної України – наші земляки», провели зустріч за круглим столом (бкл.) «Історія одного року: незламне дитинство».

26 лютого –
День спротиву
Криму
російській

окупації. Вшановуючи мужність та героїзм жителів Кримського півострова, в Іршанській ПБ презентували патріотичну викладку літератури «Крим – це Україна».

До Дня пам'яті та примирення

рубежі України у війні з російським агресором.

Патріотичну мандрівку «Не згасити пам'яті вогонь» проведено з користувачами 5-В класу.

У форматі Дня пам'яті та примирення в Іршанській ПБ презентували книжкову виставку «Подвиг великий і вічний», яка знайомить користувачів з героями Другої світової війни. Окремий розділ виставки приурочено героям, які сьогодні відстоюють

З юними користувачами (4-Вклас , кл. керівник Гойко Ж.Й.) проведено майстер-клас «Червоний мак, як символ пам'яті».

«Квітка пам'яті» - акція (Шершнівська б-ф.)

До Дня Державного Прапора. До Дня Незалежності України

Одним із пріоритетних завдань бібліотек залишається тема виховання шани і поваги до рідної України, її державної символіки. З цією метою в Іршанській ПБ проведено з юними користувачами МК «Жовто-блакитний колір нашої свободи».

Свяtkово-патріотично пройшов поетичний вернісаж «Україна, ніжність лебедина, Богом обдарована земля». Зацікавила користувачів викладка літератури «Історія України: джерельний літопис».

Працівники

бібліотек

провели:

«Прапорові барви України» - інформаційну годину (Шершніська б-ф), «Наш стяг у золоті й блакиті» - малюнок на асфальті (Меленівська б-ф), книжкову виставку «День незалежності України – головне свято нашої держави» - (Добринська б-ф.), книжкову історичну виставку «Моя Україна» - (Шершнівська б-ф), книжкова виставку «Україна наш спільний дім» - (Ковалівська б-ф), тематичну полицю «Волелюбна рідна земля – незалежна держава моя» - (Стариківська б-ф), «Прапорові барви України» - інформаційну годину – (Шершніська б-ф).

Для широкого кола читачів до Дня пам'яті захисників України (29.08.) в

Іршанській ПБ провели годину пам'яті «Герої незламної України – наші земляки».

Символікою проведення заходу було те, що на

ньому була присутня донечка загиблого героя А.Федорова – Катруся, разом зі своєю бабусею. Зі сльозами на очах ділилась спогадами про свого сина-зятя

Лариса Сигизмундівна. Протягом дня відвідувачі віддавали дань пам'яті героям.

З юними користувачами провели МК «Сонях пам'яті», «Героїв Україна пам'ятає» стенд пам'яті – (Меленівська б-ф.), «Із квітів капали з насінням сльози, за тими, хто віддав життя» - виставка-вшанування – (Шершнівська б-ф.), «Герої Незалежної України» - література патріотичного напрямку – (Добринська б-ф.), «Героїв Україна пам'ятає» - стенд пам'яті – (Стариківська б-ф.).

Працівники бібліотеки організували презентацію збірки А. Пантуса «Щит і меч Європи – Україна».

Поезія... В який спосіб в душі людини народжуються вірші? Як з'являється той дивний

дар, що змушує прості слова звучати по-новому, а серце – битися сильніше? Складання віршів порівнюють з польотом птаха. Навчитися цьому неможливо, а ось зрозуміти поезію – під силу кожному, бо вірші – це сторінки життя, не вигаданого, а справжнього, прожитого й відчутого поетом до кінчиків пальців, до найглибших струн його душі. Світ побачила 9-та збірка національно-патріотичних віршів «Щит і меч Європи – Україна» відомого іршанського поета Анатолія Антоновича Пантуса.

20 лютого 2023 року в Іршанській публічній бібліотеці зібрались люди небайдужі до поетичного слова, учні Іршанського ліцею та читачі бібліотеки. До збірки увійшли вірші, присвячені загиблим Героям-землякам, тому на захід були запрошені їх батьки та родичі. Захід відбувався у форматі реквієму і проходив у рамках відзначення пам'яті Героїв України, які загинули в російсько-українській війні. Працівники бібліотеки доклали зусиль до

організації заходу та були його ведучими. З їх вуст прозвучала історія життя автора та його творчий шлях. Презентація нової поетичної збірки – це завжди справжнє літературно-мистецьке свято. Присутні декламували вірші, ділилися враженнями про нову збірку, бажали поету не зупинятись на досягнутому і підкорювати нові вершини творчості. Справжнє тепле людське спілкування та лірична поезія створили зворушливу атмосферу у читальній залі бібліотеки. Свою авторську пісню «Я до тебе повернусь» подарував усім присутнім Сергій Богданов, а Лариса Лукомська виконала популярну нині пісню січових стрільців «Ой, у лузі червона калина». У заході взяла участь заступник Іршанського селищного голови Галина Ширченко. Вона звернулась із словами вдячності до батьків та родичів загиблих Героїв-земляків, побажала поету Анатолію Пантусу успіхів у творчості, адже його вірші пробуджують національну свідомість і патріотичний дух. Галина Іванівна від імені голови селищної ради Сергія Сахненка вручила поету Почесну грамоту Іршанської селищної ради, таку ж грамоту отримав і художник Павло Гусєв. До ілюстрування нової збірки Павло доклав неабияких зусиль, його малюнки та картини вдало прикрасили сторінки нового видання. Фіналом зустрічі стала авторська пісня на вірш Анатолія Пантуса «Щит і меч Європи – Україна». Музику до неї склав Володимир Кайдалов, у його виконанні відбулась прем'єра цього твору, яка зачепила струни душі кожного присутнього.

Щиро вітаємо поета
Анатолія Пантуса з
виходом у світ нової
збірки віршів. Зичимо
здоров'я, творчої
наснаги, аби
продовжувати

закарбовувати у поетичному слові історію Героїв,
рідного краю та України.

«Пророк українського народу не лише надихає, але й мобілізує».

Неймовірна подія відбулася в Іршанській публічній бібліотеці. У невимушеній, доброзичливій, теплій атмосфері кандидатка філософських наук Тамара Андрійчук презентувала землякам-іршанцям свою лекцію «Тарас Шевченко надихає та мобілізує».

Презентація творчості та життєвого шляху Тараса Шевченка пройшла, як кажуть, на одному диханні. Лекція складалась із трьох блоків: 1. Значення творчості Шевченка для української ідентичності. Чому і донині наші вороги стріляють в його зображення та руйнують їх. 2. З'ясовували, як творчість поета

надихає художників, композиторів, скульпторів, кінорежисерів. 3. Шевченко мобілізує!

З словами подяки до землячки виступили заступниця селищного голови Галина Ширченко, спеціаліст відділу ОКСМп та ОЗ Володимир Кайдалов, краєзнавці Микола Ходаківський та Олександр Голяченко.

Лекторка також щиро дякує працівникам бібліотеки за гарну організацію зустрічі, а Андрію Крупіну за технічну допомогу в демонстрації відеоряду презентації.

Зазначимо, що не лише за лекцію-презентацію іршанці мають дякувати пані науковиці, але й за її принципову українську позицію під час переходу нашої православної громади та храму у лоно Православної Церкви України. Її виступи на установчих зборах жителів Іршанська були не лише історично-обґрунтованими, але й зрозумілими та переконливими.

В центрі уваги роботи бібліотек громади була і залишається пропаганда української поетичної палітри.

"Поезія – це просто неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі" – саме такими словами розпочався поетичний флешмоб "Осінній бал моїх років" за творчістю нашої

землячки Галини Петренко-Рак. Ведучі свята, бібліотекарі, провели присутніх життєвим і творчим шляхом поетеси. Перші поетичні рядки Галини Тихонівни з'явилися ще у шкільні роки, і відтоді вона займається поетичною творчістю.

Першим поетичним виданням був подарунковий збірник "Мамина хата" (2010). Поезія друкувалась в районних газетах Ємільчинського та Хорошівського районів. Авторські твори включено до збірок «Село моє – Поліський край квітучий» (2014), «Тихоплинна Уборть» (2017) та є співавтор збірки поезій «Зачекайте, літа» (2016), «У рідному краї і серце співає» (2021).

Про що б не писала авторка в поезіях звучать також і патріотичні мотиви. Поетеса пропускає крізь себе біль, тривогу, смуток – все, що відобразилось на сьогоднішній біографії України. Цей чистий і болючий передзвін ми почули в поезіях «Квіти на граніті» (декламувала Карина Соловйова), «Квіти правди і миру» (Ольга Герасимова). Хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих героїв. Галина Петренко-Рак одна з популярних сьогодні поетес не тільки нашого Іршанська, але й всієї України.

Як незаперечний авторитет, Галина Тихонівна причетна до багатьох поетичних груп: «Вірші до кави», «Джерело поезії» та інші. За участь в флешмобі «Чотири стихії», «Земля», «Повітря», «Вода», «Вогонь» нагороджена дипломами та подяками. А загалом поетеса за участь у різноманітних конкурсах має понад 100 грамот, подяк та дипломів.

В рамках флешмобу «Осінній бал моїх років» ми переконалися, що життя

Галини Тихонівни – це справжній осінній бал, де кожен день, кожна подія, кожне слово – це танець її думок, почуттів і спогадів. І цей бал продовжується, бо творчість поетеси живе в кожному читачеві.

Вітання й подяку від селищної ради за поетичну творчість, активну громадянську і патріотичну позицію висловила заступник селищного голови Галина Ширченко. Щирі вітання прийняла Галина Тихонівна від колеги по перу Миколи Ходаківського, бібліотекарів Іршанської ПБ та присутніх.

Популяризація народознавчої і краєзнавчої літератури активно пропагується в бібліотеках громади під час війни. Широко й масштабно розкрила звичаї і традиції українського народу народознавчо-патріотична книжкова виставка «У звичаях, традиціях народу, ти душу України пізнавай». Для користувачів бібліотеки проведено цикл різноманітних народознавчих заходів.

Вишиванка – це потужний оберіг української нації, який зберігає пам'ять роду і генетичний код нації. В форматі свята День вишиванки в Іршанській ПБ проведено цікаву етногодину «Вишивана моя Україна». Користувач бібліотеки Галина Демченко своєю розповіддю повела присутніх у вишиваний світ України від старовини до сьогодення. Поетичну годину «Вишивала мати долю» проведено з учнями Іршанського ліцею(9кл).

До уваги користувачів – виставка вишиванок Галини Демченко та Ольги Федорової, Оксани Світельської, Наталі Нечипоренко, Валентини Самойленко, Галини Степанюк.

«Вишиванку одягаю, Україну я кохаю» - флешмоб у вишиванці (Стариківська б-ф), флешмоб «Вишиванка – цвіт України» (Ковалівська б-ф), флешмоб «Вишиванка – національна святиня» (Меленівська б-ф).

Поетично-музичне свято «Мадонна! Українська мати! Ти наш найкращий оберіг!»

Народознавча година
«Краса і велич святої
Трійці». Майстер-клас
«Зелений вінок –
неповторний оберіг Івана
Купала».

В Стариківській б-ф: «Андріївські вечорниці» - народознавча година, «Ой, хустина, хустиночка! Мережана, шита...» - майстер-клас із зав'язування хустки.

З нагоди великого християнського свята Великодня в Іршанській ПБ проведено годину народознавства «Український Великдень: історія та традиції». Бібліотекарі розповіли про витoki походження свята, традиції святкування. Окремо поговорили про історію писанки. Привабливо вабила викладка великодніх дарів «Великодний кошик».

Цікаво і змістовно пройшла презентація збірника науково-краєзнавчих матеріалів «Центральна Житомирщина», автором якої є наш земляк, краєзнавець, музейник, журналіст, лауреат Житомирської обласної премії ім.

Миколи Шпака О. С. Голяченко. Науковцем охоплено вивчення історії рідного краю за період: кінець 20 ст.- початок 20-х років 21ст.

Армія, мова, віра — це не гасло. Це формула сучасної української ідентичності. Армія боронить нашу землю. Мова боронить наше серце. Церква боронить нашу душу.

Так, дійсно, українська калинова, рідна мова є одним із факторів ідентичності української нації. Особливо відчутно це стало під час російсько-української війни. ЗСУ боронять Україну, її мову на фронті, а бібліотекарі на інформаційно-культурному фронті вносять свій вклад в пропаганду української мови і літератури.

В форматі пропаганди літератури до Дня рідної мови та української писемності в Іршанській ПБ спільно з учнями 10 класу провели поетичний калейдоскоп «Як нема без зірок небокраю, як блакиті без сонця нема, так і мови нема без народу, і народу без мови нема»; патріотичний калейдоскоп «Серце нації б'ється у мові», «Повість Нестора літописця – перша писемна історія України» - літературний урок.

27 жовтня Україна відзначає день писемності і мови. Іршанська ПБ приєдналась до святкування цієї знаменної дати, і з метою популяризації величі і краси українського слова в бібліотеці презентовано книжкову виставку «Літопис української писемності». З юними користувачами працівники

бібліотеки провели поетичні читання про рідну Україну і красу українського слова за творчістю українських поетів і нашого земляка А. А. Пантуса.

Мова. М'яка і співуча для друзів, і люта для ворогів, «солов'їна» пододала усі заборони та утиски і зайняла за правом місце державної для цілої Нації, яка століттями виборювала своє право на Незалежність та Самостійсть. Поетична хвилина «Живе поезія у мові, якої мати вчила нас» (1-4кл.) – Меленівська б-ф.

Поетичний зорепад «Рідна мова моя, поетична, пісенна, пелюсткова і ніжна, як спів солов'я» провели бібліотекарі Іршанської ПБ за творчістю поетів-земляків. Захід присвячено Дню рідної мови.

День бібліографії «Мова – духовна святиня народу» - Добринська б-ф.

Книжкова виставка «Солов'їна, барвінкова, українська рідна мова» - Ковалівська б-ф.

Свято рідної мови «Мова – коріння нації» - Меленівська б-ф.

Книжкова виставка-бренд «Нашого цвіту – всіма мовами світу» - Стариківська б-ф.

Мовна вікторина «Як не знаєте – розпитайте, коли мудрі – відгадайте» - Шершнівська б-ф.

Наша бібліотека приєдналась до Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», ініційованою Оленою Зеленською.

Тренінг
«Скажи чесно,
ти як?»

(Іршанська ПБ)

Під час воєнного стану діти є найвразливішою аудиторією. Реалії війни важко відображаються на дітях. Чим себе зайняти в такий фізично і морально важкий час? Читати! Адже книга – це дієва пігулка від стресу.

Здатність отримувати задоволення від гарного відпочинку – основна риса ментального здоров'я.

З цією метою бібліотекарі Іршанської ПБ завітали до закладу дошкільної освіти «Білочка» і провели літературну подорож «Гортаючи сторінки казок». Під час проведення заходу діти поринули в цікавий і захоплюючий світ казки, де в мирі,

злагоді і добрі живуть дерева і квіти, птахи і звірі. Активно і весело всі взяли участь у вікторині «Відгадай, з якої казки герой». Бібліотекарі провели перегляд книг-казок, які є в нашій бібліотеці і які діти з цікавістю розглядали.

Для вимушено переселених дітей, що проживають в смт Іршанськ, працівники бібліотеки провели дитячий ранок «Прийшов

у темну нічку на землю Миколай», ознайомили юних користувачів з походженням свята, з цікавою легендою про добротність Святого Миколая. Провели конкурс віршів «Зима прийшла, свята принесла». Активну участь діти приймали у проведенні вікторини «Швидко загадку відгадай». Весело і радісно діти зустріли прихід Святого Миколая, який привітав наших читайликів і вручив солодкі подарунки.

На базі Іршанської ПБ діє Хаб цифрової грамотності. Завдяки цьому користувачі мають змогу знайти необхідну інформацію: новини, рецепти, оплату комунальних послуг та інше.

Заняття для групи молоді "Штучний інтелект (ШІ): користь і ризики. За цією темою присутні переглянули освітній серіал "Штучний інтелект".

Кожного дня Україна наближається до Перемоги. Бібліотеки нашої громади за допомогою книги роблять свій внесок у Перемогу на інформаційно-культурному фронті, виступаючи як центри знань, сприяючи розвитку особистості читачів та створюють простір для зустрічей і роздумів для різних верств населення.

З книгою до Перемоги!

Соціальна місія бібліотек в умовах війни: аналіз діяльності ПБ Коростенської МТГ

Війна кардинально змінює функціонування всіх сфер життя і бібліотеки не є винятком. У період воєнного стану бібліотеки України не лише зберегли свою діяльність, а й стали осередками підтримки, інформаційної безпеки, культури та психологічної допомоги. Їхня роль значно вийшла за традиційні рамки.

Сьогодні хочемо поділитися досвідом роботи бібліотек ПБ Коростенської МТГ, які продовжують працювати в умовах воєнного стану, розповісти, як змінюється їхня роль, з якими викликами бібліотеки стикаються і які можливості відкриваються перед ними.

Наші заклади давно адаптувалися до нових реалій і продовжують працювати повноцінно за річними планами, роблячи особливий акцент на напрямках, які нині є найважливішими:

- національно-патріотичне виховання;
- ментальне здоров'я та психологічне розвантаження;
- арт- і бібліотерапія;
- зустрічі з психологами та спеціалістами соціальної сфери;
- популяризація читання та культурна комунікація громади.

Бібліотеки ПБ КМТГ є інформаційними центрами, просторами для спілкування та дозвілля людей, майданчиками духовності, які згуртовують та об'єднують на добрі справ, місцями, що додають сил та зцілюють стривожену душу, центрами промоції української книги та читання. Використовуючи різноформатні активності з промоції книги та читання, бібліотекарі спонукають мешканців громади до пізнання національної історії, культури, мови, звичаїв і традицій. Важливим аспектом практики роботи є долучення колективу до підтримки волонтерської діяльності на користь ЗСУ. Вона дуже різноманітна і творча.

«Розпочався 2025 рік в умовах, які роблять нас міцнішими та витривалішими.

Ми навчилися жити одним днем, але планувати майбутнє на завтра і на перспективу, не спати тривожної ночі, але приходити на роботу вчасно та з натхненням, читати стрічку новин та щодня знаходити причини радіти, усміхатися і любити цей світ» - такими словами директорка ПБ КМТГ Галина Боцман відкрила яка проходила у формі бібліоконсолідації під умовах воєнного стану: заходу були висвітлені такі сильніші: соціально-аспект бібліотек в реаліях

підсумкову нараду, маркеру назвою «Бібліотеки в діємо разом». Під час питання: «Разом комунікаційний сьогодення»,

«Культурні послуги бібліотек ПБ КМТГ: контекст людиноцентризму»,
«Ко_Laba: молодіжний простір для розвитку талантів і втілення ідей».

Бібліотеки ПБ КМТГ виступають просторами для громади, де діють волонтерські хаби, проводяться патріотичні заходи, культурні події. Так, в рамках звіту центральної бібліотеки перед користувачами пройшла благодійна акція «З вірою в Перемогу!», було зібрано 3500 грн. та передано волонтеру Людмилі Шаповал.

Активна робота триває у волонтерському осередку, створеному у приміщенні бібліотеки-філії №8: за 2 роки і 9 місяців сплетено 26000 м2 сіток. Останніми роками це волонтерське об'єднання має назву «Бджілки Дальнього Ковельського» і їхня робота не раз була

висвітлена на Суспільному Житомир та Коростенському ТБ (https://suspilne.media/zhytomyr/724479-volonter-i-z-korostena-spleli-1200-sitok-ta-posili-ponad-2000-par-bilizni-dla-zsu/?fbclid=IwY2xjawMU_KRleHRuA2FlbQIxmABicmlkETFiVmJxa244T1d5V0dKY0N2AR4T4N9ork6xNvz8OZOiGeIPXmaIGkgsJV38ulg6UOSHmchd-8EWwNTYZbojhA_aem_uKXmC9dP55GZPcFX_ITlpQ) та відзначена подяками народного депутата України та міського голови.

Згуртовуючись з працівниками закладів культури та небайдужими мешканцями, бібліотекарі продовжують організовувати благодійні акції на допомогу ЗСУ.

Патріотичну акцію «Допоможемо разом» організували фахівці бібліотеки-філії №4, під час якої було зібрано теплі речі для військових,

продукти харчування та донати і передані благодійному фонду «Ми волонтери».

Щоб розказати про людей, які ризикують своїм життям, вирушаючи на передову, до Міжнародного дня волонтера бібліотекарі бібліотеки-філії №4 створили відео-урок «Волонтер в кожному з нас».

Благодійний концерт пройшов біля бібліотеки-філії №8: завдячуючи дуету «SaMI» Олександру Вербилу та Михайлу Вовчку було зібрано 11 457 гр., які були витрачені на закупку необхідного для поїздки на Донецький напрям.

Благодійний ярмарок «Підтримаймо ЗСУ – через добрі справи й добрий смак» проходив у селі Бехи, Вороневе, до якого долучилася бібліотекар бібліотеки-філії села Бехи.

Бібліотекар бібліотеки-філії села Грозине зі своїми читачами бере активну участь у всіх благодійних концертах, ярмарках, які проводяться на території села. Виступає ведучою заходів та проводить майстер-класи для дітей з виготовлення патріотичних оберегів.

У бібліотеці-філії села Мала Зубівщина протягом року спільно з користувачами та односельцями було проведено доброчинні акції: «Подарунки власноруч», «Подаруй своє тепло Захиснику», «Наближаємо перемогу разом» тощо. Малюнки, листи дітей та продукти харчування передали нашим захисникам, які боронять Україну.

Бібліотеки ПБ КМТГ постійно збирають та передають через волонтерів нашим захисникам пакунки з продуктами та ліками, збирають кошти та, при потребі, перераховують на рахунки різних бригад.

У рамках реалізації національного проєкту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади» дітям із Шевченківської громади Миколаївської області, які завітали до Коростеня, фахівцями молодіжного простору «Ko_laba», що працює на базі бібліотеки-філії №1 для дітей ім. Лесі Українки, та методистом інноваційно-інформаційного відділу ПБ КМТГ була запропонована цікава програма: екскурсія простором, майстер-клас з розмалювання магнітів, настільні ігри та презентація книг з AR – технологіями.

Фахівці бібліотеки-філії №1 для дітей ім. Лесі Українки створюють відповідні умови для ефективного проведення дозвілля, щоб відволікти дітей від негативного впливу війни. Для дітей старшої вікової категорії та молоді на базі бібліотеки працює молодіжний простір Ko_laba, де кожен може знайти для себе хобі: різноманітні настільні ігри, зона бібліотеки, виготовлення продукції на 3D принтері, створення мерчу на плотері, перегляд кінофільмів та ін.

Для найменших користувачів облаштована ігрова зона «Розумні ігри» - басейн з кульками, гірка, настільні ігри, пазли, іграшки, місця для малювання з розмальовками та кольоровими олівцями, також діти переглядають яскраві книжечки та журнали.

У мережі фейсбук публікують віртуальну роботу: відеоперегляди, презентації, буктрейлери, флешбуки, поетичні відео, рекламу, оголошення та ін.

Бібліотеки ПБ КМТГ завжди активно долучається до відзначення державних свят, адже це неоціненний внесок у збереження національної пам'яті, утвердження патріотичних цінностей та виховання любові до рідної землі. Через книжкові виставки, тематичні зустрічі, історико-пізнавальні години та культурно-просвітницькі заходи ми прагнемо донести до кожного читача велич і значущість важливих дат, формуємо повагу до героїчного минулого та віру в майбутнє України.

Так, до Дня Соборності у бібліотеці-філії №2 фахівці провели інформаційний дайджест «Навіки разом: Соборність України і міфи російської пропаганди». Патріотичний екскурс «Захід, схід – одна країна! Це Соборна Україна» пройшов у бібліотеці-філії №1 для дітей ім. Лесі Українки.

Патріотична година «Нам Соборна Україна сонцем сяє у віки» була наповнена не тільки інформаційно, але й під час заходу читачі бібліотеки-філії с. Васьковичі ще й розмальовували патріотичні розмальовки, своїми руками виробляли тематичні аплікації.

У День рідної мови відбулася інтерактивна програма «Українська мова – це наш кордон і наша зброя» у КМЛ №6. Фахівці бібліотеки-філії №2 підготували та провели мовні батли, вікторини та веселі передбачення.

До тижня дитячого та юнацького читання у бібліотеці-філії для дітей ім. Лесі Українки були оформлені та проведені: читацький кордон «Рідну землю захищаємо – українське читаємо»,

мовний турнір «Не цураймось мови, вчёмось розмовляти, щоб слова чудові вміли оживати» (до Дня рідної мови).

До Міжнародного Дня рідної мови бібліотечними фахівцями бібліотеки-філії №4 на базі КМЛ №12 було організовано цикл заходів: мовознавчу вікторину «Дзвенить струмочком рідна мова», мовознавчу гру «Дивосвіт запитань», «Відгадайко», «Народ скаже, як зав'яже», «Допиши віршика», перегляд літератури «Українська мова – серця мого подих».

Ця зустріч стала справжнім святом відкриттів, любові до рідного слова.

День Української Державності бібліотекарі бібліотеки-філії №2 разом з читачами відсвяткували організованою арт-зоною «Символи держави очима дітей» і патріотичним орен-аіг «Малюю, співаю, серцем відчуваю!».

День Незалежності спонукав фахівців бібліотеки-філії №2 до створення віртуально-поетичного кластеру «Україноманія або натхненні Україною», де діти та дорослі читали поезію, співали пісні й творили єдність словом і музикою.

Тематично-ілюстративна викладка літератури «Україна – це ти! Україна – це я! Незалежна і вільна держава моя!» була оформлена для читачів бібліотеки-філії с. Васьковичі, де після ознайомлення з літературою бібліотекар запросила дітей намалювати патріотичні малюнки для наших захисників, ці роботи будуть передані через волонтерів на передову.

Година пам'яті «Ангели майдану» пройшла у б/ф №1.

«Небесну сотню зорі освітили, щоби безсмертною залишитись в віках» - такими словами в бібліотеці-філії с. Грозине розпочався вечір пам'яті, присвячений справжнім героям України – Небесній Сотні.

Під час заходу вкотре нагадали про нашого героя-земляка Небесної Сотні – Сергія Кемського, про наше сьогодення в умовах війни, як кожен із нас своєю крихтою допомоги, навіть моральною підтримкою може наблизити перемогу і мир в Україні.

Читачі-діти ПБ КМТГ підтримують наших мужніх захисників країни повсякдень і повсякчас. Вони не втомлюються

малювати малюнки, робити обереги, писати листівки-побажання. Читачі бібліотеки-філії №8 під час благодійної майстерки «Моєму оборонцеві» робили обереги і передали їх українським військовим. А під час проведення майстер-класу виготовили чарівні торбинки, наповнені цукерками і також передали через волонтерку Людмилу Шаповал нашим захисникам.

Цікаво, інформативно та патріотично пройшла святкова зустріч «Дитячі мрії – життя без війни» у бібліотеці-філії для дітей ім. Лесі Українки.

У день третьої річниці початку повномасштабної війни у бібліотеці-філії с. Грозине було проведено з молодшими читачами художню візію «З вірою в перемогу, з надією на мирне майбутнє». Клята війна вкрала і продовжує красти щасливе дитинство наших діток, особливо там, де ідуть бойові дії. Всі українські діти хочуть МИРУ і це, мабуть, найзаповітніша мрія кожного з нас. Під час художньої візії маленькі читачі свої мрії виклали дитячими ручками на папері.

В бібліотеці-філії №4 до трагічної дати початку повномасштабного вторгнення в Україну бібліотечними фахівцями було створено відеокаст «Час незламних: Україна у вогні за свободу». Через читання патріотичної поезії читачі передали свої емоції, відчуття, переживання, душевний стан у ці нелегкі часи.

Під час роботи бібліотеки для дітей ПБ КМТГ в умовах воєнного стану фахівці намагаються акцентувати увагу на патріотичному вихованні юних користувачів. Патріотичний наголос вони ставлять при проведенні майже усіх масових заходів, в першу чергу, наголошують на важливості читати українською мовою і в пріоритеті популяризація українських авторів. Для прикладу, заходи проведені у бібліотеці-філії №3 для дітей: день історичної правди «Соборна, вільна, неподільна – наша ненька Україна», година української звитяги « Під Крутами пішли в безсмертя», історичний хронометр до Дня української державності «Крізь плин століть і гомін сьогодення», палітра Державних клейнод до Дня Українського прапора« Синій як море, як день золотий – з неба і сонця наш прапор ясний», флешмоб патріотичної лірики «Хай в серці кожної дитини живе любов до України», літературна палітра «Хай дитинство буде мирним» тощо.

Коростенська міська центральна бібліотека продовжує активно працювати у напрямку розширення партнерських відносин – було підписано МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО між державною установою «Коростенська виправна колонія (№71)» та Коростенською Міською Центральною Бібліотекою про реалізацію спільного проєкту «За Україну в

душі: національно-патріотичне виховання засуджених»; було підписано меморандум про співпрацю між Центральною бібліотекою та Коростенською міською організацією Товариства Червоного Хреста України.

Віртуальна промоція книги та читання продовжилась у рубриках:

[#Бібліотечна_оборона, #book_рекомендація,](#)

[#Бібліотечна_афірмація, #book_слем, #Бібліотека_рекомендує](#)

[#Уаісторія_на_щодень](#) та ін.

Війна стала викликом не лише для фізичної безпеки, а й для ментального здоров'я мільйонів українців. Вона впливає на всі аспекти життя, включаючи емоційний та психічний стан. Сьогодні українці та жителі нашої громади відчують страх, невизначеність, постійний стрес від новин та загроз і ми, бібліотекарі, прагнемо допомогти, підтримати їх психоемоційний стан через організацію заходів із психологами, через тиху та безпечну атмосферу для читання, відпочинку, рефлексії та читання дітям, арт-терапію, літературні зустрічі тощо.

Отож, для того, щоб успішно справлятися зі стресовими реакціями, 22 травня у читальній залі центральної бібліотеки для фахівців ПБ Коростенської МТГ пройшов семінар-тренінг «Як зберігати душевну рівновагу у складні часи». Тренінг складався з двох частин: психологічної та поетичної.

Організаторами заходу виступили методисти ПБ КМТГ, запросивши до участі психологів Центру життєстійкості, який діє на базі Коростенської Організації Червоного Хреста, Олесю Швець та Наталію Єрмак.

Разом з психологинями попрактикували вміння уважно слухати свої емоції, думки та тілесні відчуття для кращого розуміння себе та своїх реакцій на навколишні події. Також ознайомились з техніками уважності: як зосереджувати увагу на поточному моменті, використовуючи дихання, рух або інші методи для зняття стресу, заспокоєння розуму та профілактики перевантажень.

Марина Пославська, завідувачка відділу обслуговування ЦБ, поділилась враженнями про поїздку на VII Всеукраїнський форум військових письменників, який проходив у Львівській обласній бібліотеці для юнацтва ім. Р. Іваничука та зустрічі з сучасними письменниками, підготувавши відеоряд поетичного марафону військових поетів.

Крім цього, Марина Пославська своїми враженнями про поїздку у Львів поділилася із слухачами радіо Коростень ФМ 107.5, де мала можливість розказати, що в реаліях сьогодення бібліотеки активно працюють у напрямку формування культури пам'яті. Меморіалізація через книгу – це наш обов'язок. Книги, написані воїнами, волонтерами, журналістами або присвячені загиблим захисникам – це документи епохи. А віртуальним користувачам фахівці ЦБ презентували книгу Андрія Гудими «69 спецій для серця» та «Вірші з бійниці» поета Максима Кривцова.

Коростенська Міська Центральна Бібліотека у цьому році приєдналася до поетичного флешмобу #автори_у_пкселі, оголошеного Молодіжною секцією Української бібліотечної асоціації в рамках Національного тижня читання поезії, організованого Українським інститутом книги.

Бібліотеки ПБ КМТГ приєдналися до Національного тижня читання від Українського інституту книги, цьогорічна тема якого – «Арабески книжкових шляхів».

У межах бібліоциклу «Дбаємо про фізичне та ментальне здоров'я» фахівці

бібліотеки-філії №2 організували низку зустрічей: напередодні Всесвітнього дня боротьби з депресією відбулося заняття з фахівцем із соціальної роботи Оленою

Прищепчук «Добрі стосунки – джерело життєстійкості дитини», під час якого діти навчалися нейровправам, іграм для подолання стресу та корисним психологічним практикам. Пані Олена також провела окрему зустріч із читачами-пенсіонерами, де йшлося про підтримку життєвого тону та важливість спілкування.

Для абонентів служби «Турбота», яка діє на базі бібліотеки-філії №2, було організовано групову бібліотерапію «Натхнення замість депресії». Захід довів, що книги справді лікують душу, коли вони підібрані з любов'ю. Особливий акцент зробили бібліотекарі на творчості житомирських письменників та поезії коростенських авторів.

Діти, як і дорослі, переживають складні емоції, тому бібліотека-філія №2

давно стала для них майстернею емоцій і творчості.

Заняття «Фантазії повітряного пластиліну: Фігурки – емоції» допомогло малечі «зліпити» свої страхи, зруйнувати їх та створити натомість щось світле й радісне.

Інше заняття – «Метелик-мрія» - стало подорожжю у світ дитячих бажань.

Завершальною частиною була «Галявина мрій», де всі роботи зібралися разом, як символ віри у зміни.

Бібліотекарі бібліотеки-філії №4, турбуючись про своїх користувачів, організували та провели зустріч з психологом Надією Волківською на тему

«Контроль емоційного стану під час війни». Фахівець провела тест на рівень стресу, вчила користувачів не тільки висловлювати свої емоції та вирішувати якусь певну проблему, але й більш глибоко аналізувати свої вчинки.

Присутні малювали дерево ресурсів, знижували емоційний рівень напруги, синхронізували роботу півкуль головного мозку та посилювали ресурси за допомогою метафоричних асоціативних карт «Коди успіху» та «У світі чарівних дерев». Учасники заходу отримали гарний настрій, позитивні емоції та заряд бадьорості.

побажання.

До Міжнародного дня щастя в бібліотеці-філії №4 для учасників fan-клубу «Бібліомікс» була проведена психологічна кав'ярня «Щастя в моїх руках», під час якої читали вірші про щастя і кожен обрав для себе зі «Скриньки щастя» щасливе

Особливої уваги заслуговує книжкова вітрина «Книжкове перезавантаження: Життя версія 2.0», яка підготовлена у бібліотеці-філії №2 і присвячена Місяцю обізнаності про ментальне здоров'я. Вона поділена на чотири тематичні зони:

1. «Алгоритм виживання: Не панікуй, будь готовий»;

2. «Щит від тривоги: управління емоціями»;

3. «Інструкція до Всесвіту: нонфікшн без кордонів»;

4. «Шлях до гармонії: історії з присмаком життя».

Це не просто виставка, а простір внутрішніх змін, де книги стають порадиниками і друзями.

Літературні зустрічі в бібліотеці – це чудовий спосіб популяризувати читання, знайомити

читачів із сучасною літературою, спілкуватися з письменниками та обговорювати улюблені твори.

В рамках відзначення 1320-ї річниці Коростеня у читальній залі ЦБ атмосферно пройшла презентація роману «Любов, війна та інші збочення» нашого земляка Костянтина Климчука.

Бібліограф ПБ КМТГ займається документуванням фотографій загиблих захисників нашої громади, щоб зберегти історичну пам'ять для майбутніх поколінь.

Бібліотеки продовжують підтримувати освіту, зокрема в онлайн-форматі: допомагають школярам і студентам у написанні рефератів, організовують онлайн-консультації, надають доступ до інтернету, комп'ютерів, навчальних матеріалів. А ще створюють креативний простір з виготовлення продукції на 3D принтері, створення мерчу на плотері у бібліотеці-філії №1 для дітей.

Всі ці освітні простори у бібліотеках – це сучасна форма трансформації бібліотеки з традиційного «книгосховища» на активний центр знань, творчості та навчання. Такі простори підтримують неформальну, індивідуальну або групову освіту для людей будь-якого віку.

Виклики, з якими стикаються бібліотеки:

- небезпека обстрілів та руйнування – у бібліотеках відсутні власні бомбосховища;
- брак фінансування та ресурсів – у бібліотеках відсутнє фінансування на придбання нової сучасної літератури, техніки, матеріалів для заходів і ремонту приміщень;
- кадрові труднощі – бібліотекарі часто розраховуються в зв'язку з мінімальною заробітною платою.

Але навіть у таких умовах ми не зупиняємося. Навпаки, саме в ці часи ми відчуваємо, наскільки потрібні людям.

Ми живемо далі, непохитні у своїй вірі в перемогу та впевнені у важливості своєї місії – виховуючи читача, користувача, формувати покоління свідомих, інтелектуальних, здатних до критичного мислення громадян, які

вивчають і поважають історичне минуле, знають ціну її сьогодення та прагнуть створити майбутнє безпечним, мирним, УКРАЇНСЬКИМ.

Словом і книгою продовжують бібліотеки ПБ Коростенської МТГ зміцнювати безпечний інформаційний простір громади. Віримо в найочікуванішу Перемогу!!!